

Grönfläckig padda i Blekinge 2013

Utplantering samt uppföljning
på Flaxskär

Rapport: 2013:14

Rapportnamn: Grönfläckig padda i Blekinge 2013. Utplantering samt uppföljning på Flaxskär

Utgåva: Endast publicerad på webben

Utgivare: Länsstyrelsen Blekinge län, 371 86 Karlskrona.

Hemsida: www.lansstyrelsen.se/blekinge

Dnr: 511-301-12

ISSN: 1651-8527

Författare: Jan Pröjts, Ekologgruppen

Kontaktperson: Annika Lydänge; annika.lydange@lansstyrelsen.se

Foto/Omslag: Alla foton av författaren utom där annat anges.

Länsstyrelsen rapporter: www.lansstyrelsen.se/blekinge/Publikationer

© Länsstyrelsen Blekinge län

Grönfläckig padda i Blekinge 2013

Utplantering samt uppföljning på
Flaxskär

2013-09-17

På uppdrag av
Länsstyrelsen i Blekinge

Ekolog
gruppen

Grönfläckig padda i Blekinge 2013

Utplantering samt uppföljning på Flaxskär

Rapporten är upprättad av: Jan Pröjts.
Alla foton av författaren utom där annat anges.

Granskning: Karl Holmström.
Extern granskning: Mats Wirén.

Uppdragsgivare: Länsstyrelsen i Blekinge.

Omslagsbild: Stora karet på Flaxskär 2013-08-26. Foto: Jan Pröjts.

Landskrona 2013-09-17
EKOLOGGRUPPEN

Innehållsförteckning

1. Inledning	5
3. Genomförande	6
4. Resultat.....	7
Första besöket Flaxskär, 18-20 maj 2013.....	7
Andra besöket Utklippan/Flaxskär, 25-26 augusti 2013	8
Diskussion av årets resultat.....	12
5. Sammanfattning av erfarenheter 2006-2013	13
6. Tackord.....	14

1. Inledning

Den grönfläckiga paddan är Sveriges mest sällsynta groddjur med en total populationsstorlek på endast 3000 individer på ett fåtal lokaler. Arten är därför rödlistad av Artdatabanken som akut hotad (CR) i den senaste rödlistan från 2010.

Situationen för den grönfläckiga paddan i Blekinge har undersökts under många år på den enda kvarvarande lokalen Utklippan, där föryngringen sker i hållkar nära havet. Efter en nedgång i antalet under 1990-talet, skedde en förstärkning med exemplar från Limhamns kalkbrott i Skåne, med lyckat resultat. Genom lokalens isolerade läge har denna uppgång inte kunnat utnyttjats vidare, med spontan etablering av nya populationer i närheten. Naturlig spridning till nyrestaurerade lokaler är annars ett bra sätt att få en hotad art att öka i antal.

2006 bedömdes närbelägna Flaskskär som ett lämpligt ställe för utplantering, tack vare liknande miljöer som på Utklippan. Flaskskär är beläget ca 2 km sydost om Sturkö i Karlskrona kommun. Avståndet till Utklippan är ca 12 km. En första utsättning gjordes samma år med juveniler uppfödda på Nordens Ark, med material från Skåne. Eftersom inga återfynd gjordes senare av dessa, ändrades metodiken 2008 och 2009 till direktflytt av vuxna i kombination med ägg från Utklippan. Utvärdering av det sammanlagda resultatet redovisades 2009. Det konstaterades då att ingen etablering av vuxna djur skett, med få eller inga återfynd från tidigare utsatta djur. Samtidigt rapporterades fynd av vuxna grönfläckig paddor i torsknät mellan Flaskskär och Utklippan. Ursprunget för dessa paddor är dock okänt.

2010 och 2011 provades direktflytt av framförallt ägg från Utklippan till Flaskskär. Inga nymetamorfoserade årsungar har dock setts efteråt. Resultatet är svårbedömt, eftersom mängden yngel rimligen borde resultera i årsungar. Bedömningen är att antalet yngel är tillräckligt för att resultera i vuxna djur, om tillväxt och mortalitet följer det normala mönstret.

2012 provades äggutsättning i maj, i kombination med direktflytt av 67 årsungar i september från Utklippan. Kontroll under säsongen visade på dålig överlevnad för ynglen i två hållkar. Dock hittades fler yngel i det tredje hållkaret. Inga spår efter halvvuxna eller vuxna djur från tidigare utsättningar kunde ses på Flaskskär.

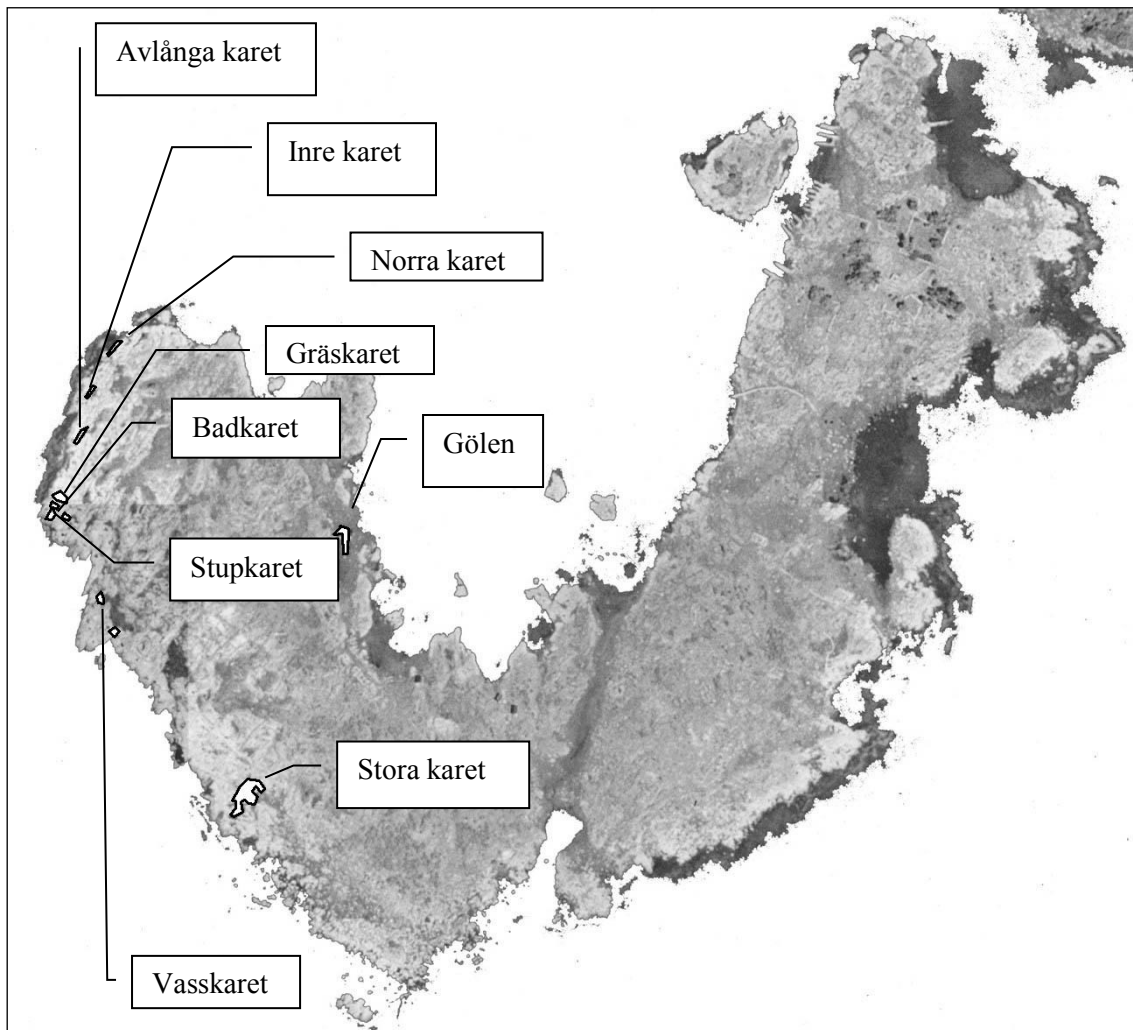
Inför säsongen 2013 bedömdes det vara viktigt under bästa möjliga väderläge noga undersöka Flaskskär på eventuella grönfläckiga paddor, i kombination med en sista direktflytt av årsungar från Utklippan. Två besök planerades under säsongen.

Denna rapport redovisar resultatet från arbetet med grönfläckig padda under 2013. Fältarbetet på Utklippan och Flaskskär har gjorts i samarbete med Mats Wirén, Amplexus Naturkonsult.

3. Genomförande

Flaxskär har besökts vid två tillfällen under 2013, i samband med inventering och utplantering av den grönfläckiga paddan.

- 18-20 maj. Inventering av grönfläckig padda på Flaxskär under goda väderbetingelser. Eftersök av lek, äggläggning samt landlevande djur i olika åldersklasser.
- 25-26 augusti. Kontroll och insamling av årsungar på Utklippan, i samband med inventering av groddjur och landmiljöer. Utsättning av årsungar på Flaxskär.

Figur 1. Aktuella hållkar på Flaxskär.

4. Resultat

Första besöket Flakskär, 18-20 maj 2013

Inventeringen genomfördes två kvällar i rad, i fördelaktigt väder. Vinden var nordostlig och lufttemperaturen 10-15 grader. Regnskurar under andra kvällen.

Första kvällen observerades endast tre honor av vanlig padda på västra delen av ön. En död vanlig padda hittades vid Vasskaret, tillsammans med spillning. I flera hållkar sågs stora mängder med yngel av vanlig padda, framförallt i Stora karet och Vasskaret. I Stora karet hittades också ett enda yngel av åkergroda bland alla paddynglen. Trots omfattande håvning i hållkaren hittades inga yngel av grönfläckig padda.

Den andra kvällen var fuktig och mild. Resultat från kvällsinventeringen var 11 honor av vanlig padda samt en halv vuxen individ. Dessutom hittades tre kadaver av vanlig padda, av samma typ som 2011 och 2012. Två vuxna åkergrodor observerades mellan Stora karet och Vasskaret. Utseendet på dessa grodor var av samma fläckiga typ som tidigare setts på Flakskär.

Denna inventeringsomgång resulterade alltså inte i några grönfläckiga paddor. Inga spår av de 77 utsatta årsungarna från förra året kunde hittas på de platser där det släpptes ut.

Figur 2. Yngel av vanlig padda i Stora karet, 2013-05-20

Andra besöket Utklippan/Flakskär, 25-26 augusti 2013

Besöket på Utklippan Södraskär i slutet av augusti genomfördes i bra väder (15-20 grader och sol). Förhållandena var ganska lika 2012, dock var markskiktet torrare i år.

Eftersök av årsungar genomfördes först vid samma platser som 2012, i gräset mellan klipporna vid Lagehall och gräsmarken närmare byggnaderna (figur 3). Trots visst letande, gjordes dock inga fynd här, vilket måste förklaras av alltför torra förhållanden. Även nere i och under grästuvorna var det helt torrt.

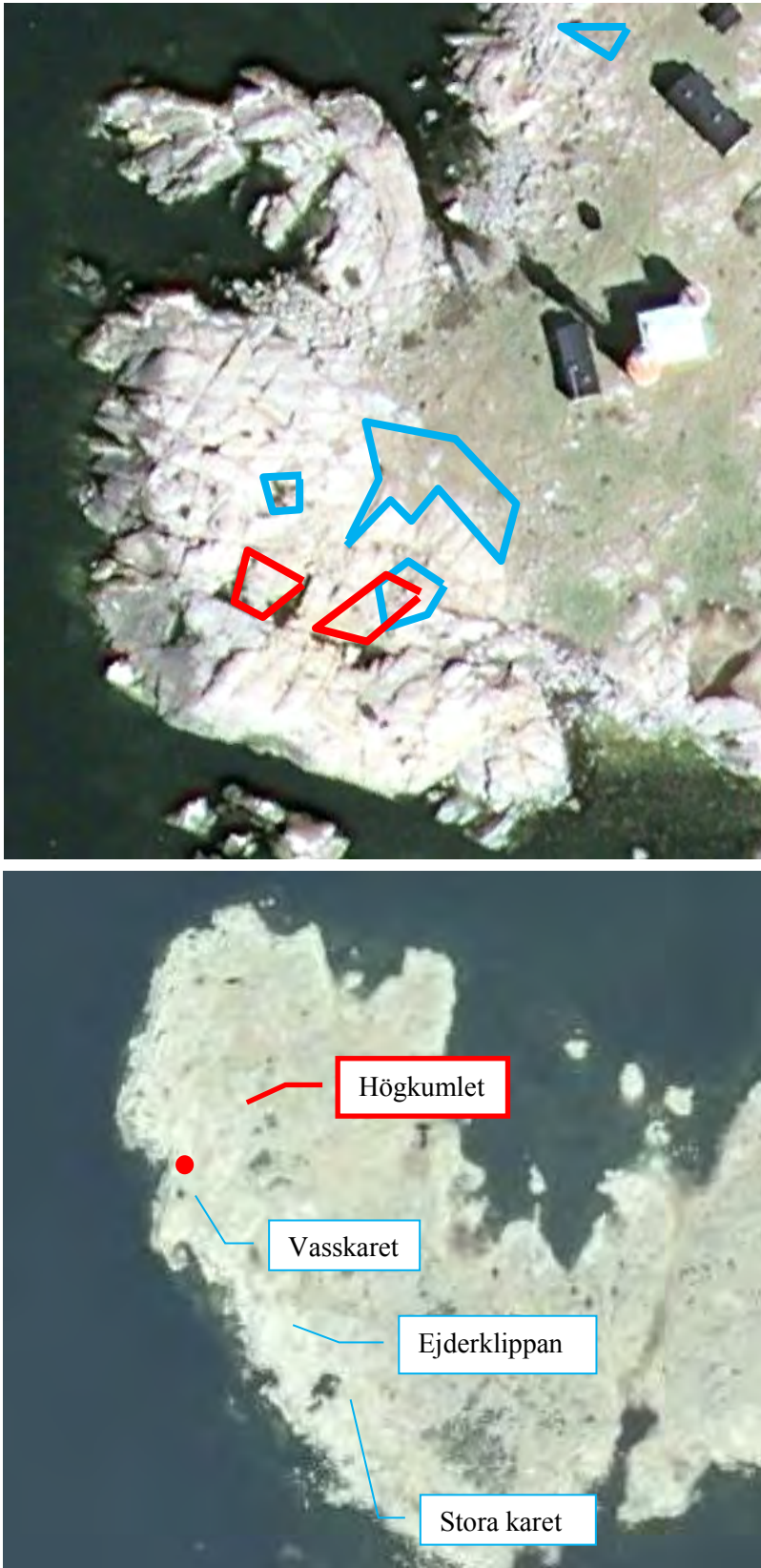
Fortsatt letande i grästuvorna närmare hällkaren vid Lagehall, resulterade i enstaka årsungar. Genom att skölja igenom gräset kring hällkaren med vatten, hoppade ett större antal årsungar fram ur gräset, vilket visade att det var här som de uppehåll sig för tillfället (figur 4). Till synes i fuktigare miljöer. Genom fullständig genomsköljning av samtliga gräsytor vid hällkaren kunde 84 årsungar av grönfläckig padda samlas in. Några enstaka av dessa kunde på sin storlek klassificeras som fjolårsungar. Endast grönfläckiga paddor hittades, inga strandpaddor eller förmodade hybrider hittades (som 2012). Det är således oklart om strandpaddan föryngrat sig under 2013. Alla de insamlade exemplaren medfördes till Flakskär. Även sköljning av närliggande horisontella klippskrevor resulterade i enstaka paddor (figur 5). Antalet insamlade exemplar var något högre än förra året (2012 hittades 67 st). Eftersök vid de mindre hällkaren ovanför Lagehall, eller kärret norr om fyren, resulterade inte i några årsungar.

Förutom insamling av årsungar, genomfördes även en översiktlig inventering på Södraskär av vuxna groddjur nattetid. Grönfläckig padda var dominerande i antal, med hundratals djur. Fynd gjordes även av strandpadda, vanlig padda och långbensgroda. Mest intressant var fynden av fyra hybrider mellan grönfläckig padda och vanlig padda. Exemplaren var i synbarligen vuxet stadium, dessutom med en del könsliga karaktärer. Mer noggrann information om denna inventering lämnas av Mats Wirén, Amplexus naturkonsult.

Efter transport till Flakskär dagen efter, släpptes samtliga insamlade paddor ut vid ”högekumlet” på västra delen av Flakskär (se figur 3, 6 och framsida). Vid utsättningen hade paddorna möjlighet att snabbt gömma sig i skrevor eller gräs, vilket de också gjorde. Vid besöket gjordes också en snabb kontroll av hällkaren på västra delen av ön. I Stora karet fanns fortfarande hundratals yngel av vanlig padda kvar i vattnet, trots det sena datumet. De flesta av dessa hade begynnande bakben. Normalt brukar lek och äggläggning av vanlig padda ske sista veckan i april, varför dessa yngel tillbringat hela fyra månader i vattnet. Trängsel, konkurrens och födobrist i hällkaret är troligen förklaringen till denna långa utvecklingstid för en del av ynglen. Möjligen är även saltpåverkan hämmande för utvecklingen.

Övriga hällkar på västra delen av Flakskär uppvisade inget speciellt vid detta besök.

2013-09-02 blev JP kontaktad av Jakob Karlsson och Sebastian Åkesson, som var ute och fiskade på Flakskär. De hade sett tidigare utlagda infolappen vid Vasskaret. Kort därefter såg de en liten padda i en vattenpöl, mellan Vasskaret och Stupkaret. Inskickat foto visade en liten grönfläckig padda, tills synes trind och i gott skick (figur 7). Troligen härrör denna årunge från utsättningen en vecka tidigare vid högkumlet, 75 m från observationsplatsen. Detta är det första återfyndet överhuvudtaget av en juvenil grönfläckig padda på Flakskär.

Figur 3. Övre karta visar platser för insamling av grönfläckig padda på Utklippan Södraskär 2012 (blått) och 2013 (rött). Undre karta visar utsättningsplatser av samma paddor på Flaskskär 2012 (blått) och 2013 (rött). Vid Högekumlet har utsättning skett båda åren. Röd prick visar fynd av en årsunge en vecka efter utsättning 2013.

Figur 4. Insamling av årsungar vid Lagehall på Utklippan Södraskär. Paddorna hittades i gräset med hjälp av vattengenomsköljning. Mats Wirén håller i spannen.

Figur 5. Två årsungar av grönfläckig padda tittar fram från sitt gömställe vid Lagehall.

Figur 6. Utsättningsplats 2013 vid högkumlet på västra Flaxskär.

Figur 7. En årsunge av grönfläckig padda, funnen i pöl på västra Flaxskär 2013-09-02 av Jakob Karlsson och Sebastian Åkesson. Foto: Jakob Karlsson/Sebastian Åkesson.

Diskussion av årets resultat

Uteblivna fynd av paddor

Inga säkra återfynd av vuxna grönfläckiga paddor mellan åren har gjorts på Flakskär. Enda återfynd har varit en död vuxen padda, som hittades 6 maj 2009, troligen från utsättning av ungdjur 2006. Återfynd samma säsong som utsättning har dock gjorts i form av två spelande hanar vid Stora karet 2009.

Fynden av två levande vuxna paddor i torsknät i havet mellan Flakskär och Utklippan 2008 och 2009 leder till spekulationer om att utsatta vuxna paddor på Flakskär är kapabla att simma tillbaka i riktning mot sin hemö Utklippan. En sådan spektakulär bedrift måste då förklaras av en hittills okänd extraordinär inre kompass. Eftersom inga ID-bilder togs på de två observerade paddorna i torsknäten, får vi aldrig veta var de kom ifrån.

Årets noggranna inventering i maj utan fynd av lekande djur, måste tolkas som att det inte finns aktiva vuxna djur på Flakskär för tillfället.

Uppgivna fynd av andra personer 2011- 2013

I dagboken som finns i den ena övernattningsstugan på Flakskär (Kröl) har enstaka observationer av djurlivet skrivits ner av gäster på ön. Gällande grönfläckig padda/obestämd padda finns enstaka noteringar av olika personer, men uppföljning av dessa uppgifter har inte lett till något bekräftat fynd av grönfläckig padda. Årets fynd av en årsunge, berodde på att observatörerna före läst om utsättningarna på en av infolapparna ute vid hållkaren. En sådan information är således värdefull, och kan kanske leda till fler iakttagelser framöver.

Övriga iakttagelser 2013

Ingen snok har eftersökts på Flakskär under 2013, men ingen har heller observerats. Observationerna av döda och uppfläta vanliga paddor i maj tyder på en regelbunden predation från rovdjur. Troligen handlar det om mink eller räva även om ingen av dessa arter har iakttagits vid inventeringarna på ön.

5. Sammanfattning av erfarenheter 2006-2013

Arbetet med utsättning av grönfläckig padda på Flaxskär sedan 2006 kan sammanfattas enligt nedan:

- Den naturliga miljön på Flaxskär är teoretiskt sett lämplig för grönfläckig padda, med avseende på lekmiljöer (hällkar, salthalt) och landmiljöer (födottillgång, övervintringsmöjligheter).
- Konkurrenter (vanlig padda) samt rovdjur (trut, snok, ev. mink och räva) finns på Flaxskär.
- Insamling, flytt och utsättning från Utklippan till Flaxskär är praktiskt möjligt gällande ägg, juveniler och vuxna, utan att djuren skadas.
- Inget tyder på att insamlingen av ägg, juveniler eller vuxna negativt påverkat populationsstorleken på Utklippan.
- Flyttade vuxna djur har dels reproducerat sig (2008), dels stannat kvar i lekmiljöerna åtminstone två veckor (2008) och (2009). Dock har inga vuxna djur hittats eller reproducerat sig åren efter utsättning.
- Fynd av paddor i havet utanför Flaxskär antyder att en del vuxna djur aktivt kan ge sig iväg från ön.
- Tidigare introducerade juveniler 2006 har inte återfunnits som vuxna, annat än i undantagsfall (ett dött exemplar 2009).
- Uppfödning av ägg och yngel i burar har resulterat i yngel 2009, 2010 och 2011.
- Fritt utsatta ägg i hällkar utan större mängder med yngel av vanlig padda har utvecklats till yngel under 2010, 2011 och 2012.
- Tydliga skillnader i yngelöverlevnad och tillväxt har noterats mellan olika hällkar, vilket kan bero på påverkan från vanlig padda, varierande salthalter, genetiskt ursprung eller födotillgång.
- Salthalter upp till 9 promille tycks inte vara begränsande för ägg- och yngelöverlevnaden.
- Inga årsungar eller juveniler av grönfläckig padda har observerats, som kan ha sitt ursprung i utsättningen av ägg.
- Ett återfynd av utsatta årsungar har gjorts 2013.

Sammanfattningsvis har de hittills utförda utsättningarna än så länge inte resulterat i en naturligt fungerande population av grönfläckig padda på Flaxskär. Förhoppningen var att utsättningarna skulle resulterat i en växande population med vuxna och lekande djur 2-4 år efter de första utsättningarna.

Svårigheterna under flera år med att få den grönfläckiga paddan att etablera sig på Flaxskär utan framgång trots stora insatser, innebär att årets utsättning får bli den sista. Det finns fortfarande möjligheter att 2012 och 2013 års utsättningar av totalt 161 årsungar kan resultera i vuxna djur om några år. Inventering 2015 eller 2016 under rätt väderlek (som i år) bör kunna ge resultat. Inga fler utsättningar eller inventeringar fram till dess rekommenderas emellertid.

Det dåliga resultatet på Flaxskär innebär således att Utklippan fortfarande är den enda lokalen för grönfläckig padda i Blekinge. Genom sitt isolerade läge och begränsade yta, får populationen på ön betraktas som mycket sårbar i ett längre perspektiv. Det har redan tidigare diskuterats möjligheten att etablera arten på fastlandet, genom utsättning direkt från skånska lokaler. Förfarandet är praktiskt något enklare än utsättningarna i skärgården, men kräver goda miljöer och långsiktighet för att fungera. Ett första steg i att skapa fungerande populationer på fastlandet är att grundligt undersöka möjliga lokaler för arten.

6. Tackord

Tack riktas framförallt till Mats Wirén för idéer och synpunkter, samt båtfören Gert Fredriksson för säkra transporter. Slutligen även ett stort tack till Jakob Karlsson och Sebastian Åkesson för observationen på Flaxskär.

**LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN**

SE-371 86 Karlskrona
Telefon 0455-870 00
E-post: blekinge@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/blekinge